

SOẠN BÀI BẾP LỬA (BẰNG VIỆT)

Soạn bài Bếp lửa của Đọc Tài Liệu giúp bạn nắm vững kiến thức và trả lời câu hỏi trang 145 đến 146 SGK Ngữ văn 9 tập 1

Bài viết hướng dẫn **soạn bài Bếp Lửa** được Đọc Tài Liệu biên soạn sẽ giúp các bạn nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học và gợi ý chi tiết các câu hỏi trang 145 đến trang 146 sách giáo khoa Ngữ văn 9 tập 1

soạn bài

Bếp lửa

Cùng tham khảo...

KIẾN THỨC CƠ BẢN

Những kiến thức quan trọng các bạn cần nắm vững về bài học này:

TÁC GIẢ & TÁC PHẨM

Bằng Việt tên khai sinh là Nguyễn Việt Bằng, sinh năm 1941, quê ở huyện Thạch Thất, tỉnh Hà Tây (nay thuộc Hà Nội). Bằng Việt làm thơ từ đầu những năm 60 và thuộc thế hệ các nhà thơ trưởng thành trong thời kì kháng chiến chống Mỹ.

Bài thơ Bếp lửa được sáng tác năm 1963, khi tác giả đang là sinh viên học ngành Luật ở nước ngoài. Bài thơ được đưa vào tập Hương cây – Bếp lửa (1968), tập thơ đầu tay của Bằng Việt và Lưu Quang Vũ.

Bài thơ này gợi lại những kỉ niệm về người bà và tình bà cháu vừa sâu sắc, thấm thía vừa rất quen thuộc với mọi người. Đó là những tình cảm và kỉ niệm của tác giả trong thời thơ ấu. Tuy nhiên, khi sáng tác, nhà thơ tạo nên hình tượng cái tôi trữ tình để biểu hiện tư tưởng và cảm xúc, nó không chỉ là tác giả mà còn mang ý nghĩa rộng hơn, mang tư tưởng và cảm xúc có giá trị phổ quát.

Chú thích

Định ninh: ở đây có nghĩa là nhắc đi nhắc lại cho người khác nắm chắc, nhớ chắc.

Chiến khu: vùng căn cứ của lực lượng cách mạng hay lực lượng kháng chiến.

Tham khảo những bài [phân tích bài thơ Bếp lửa](#) của Bằng Việt để hiểu thêm về tác phẩm này.

HƯỚNG DẪN SOẠN BÀI BẾP LỬA

Hướng dẫn trả lời câu hỏi trang 145 đến 146 sách giáo khoa:

Đọc - Hiểu văn bản

1 - Trang 145 SGK

Bài thơ là lời của nhân vật nào, nói về ai và về điều gì?

Dựa vào mạch tâm trạng của nhân vật trữ tình, em hãy nêu bố cục của bài thơ.

Trả lời

Đó là tâm trạng của người xa quê. Trong những năm tháng đi du học ở Liên Xô, nhà thơ lại nhớ da diết cái “Bếp lửa” của người bà và những kỉ niệm về bà, nói lên lòng kính yêu và những suy ngẫm về bà:

“Một bếp lửa chờn vờn sương sớm

Một bếp lửa ấp iu nồng đượm...”

- Bài thơ được mở ra với hình ảnh bếp lửa, từ đó gợi về những kỉ niệm tuổi thơ sống bên bà tám năm ròng, làm hiện lên hình ảnh bà với sự chăm sóc, lo toan vất vả và tình yêu thương triu mến dành cho

đứa cháu. Từ kỉ niệm, đứa cháu nay đã trưởng thành suy ngẫm và thấu hiểu về cuộc đời bà, về lẽ sống giản dị mà cao quý của bà. Cuối cùng, người cháu muốn gửi niềm nhớ mong về với bà. Mạch cảm xúc của bài thơ là đi từ hồi tưởng này đến hiện tại, từ kỉ niệm đến suy ngẫm.

- Bố cục bài thơ.

+ Câu 1 - câu 3: Hình ảnh bếp lửa khơi nguồn cho dòng hồi tưởng cảm xúc về bà.

+ Câu 4 - câu 29: Hồi tưởng những kỉ niệm tuổi thơ sống bên bà và hình ảnh bà gắn liền với hình ảnh bếp lửa.

+ Câu 30 - câu 37: Suy ngẫm về bà và cuộc đời bà.

+ Câu 38 – câu 41: Lòng thương nhớ bà không nguôi.

2 - Trang 145 SGK

Trong hồi tưởng của người cháu, những kỉ niệm nào về bà và tình bà cháu đã được gọi lại? Em hãy chỉ ra sự kết hợp giữa biểu cảm với miêu tả, tự sự, bình luận trong bài thơ và tác dụng của sự kết hợp ấy?

Trả lời

Một bếp lửa chòn vòn sương sớm

Một bếp lửa áp iu nồng đượm.

Một hình ảnh gần gũi, quen thuộc trong mỗi gia đình. “Áp iu” gọi đến bàn tay kiên nhẫn, khéo léo và tấm lòng thương yêu của bà, lại miêu tả rất chính xác với công việc nhóm bếp. Tác giả nhớ về “bếp lửa” đang “chòn vòn” trong sương sớm. Và từ “bếp lửa” lại nhớ đến hình ảnh người bà.

Cháu thương bà biết mấy nắng mưa

Cả một hồi ức kỉ niệm lại hiện về trong tâm trí nhà thơ. Suốt một quãng đời vất vả bà cháu bên nhau. Mới lên bốn tuổi đã quen mùi khói. Làng đói kém, bỏ đi đánh xe thật là vất vả. “Nghĩ lại đến giờ sống mũi còn cay!”. Hồi nhớ lại những năm tháng cháu cùng bà hôm sớm có nhau. Lời thơ kể sao mà ngậm ngùi tha thiết quá! Nó gọi trong lòng người bao niềm xúc động sâu xa. Làm sao quên được những năm giặc đốt làng cháy tàn cháy rụi”. Bà đã dặn cháu:

Bỏ ở chiến khu, bố còn việc bố

Mày có viết thư chớ kể này, kể nọ

Cứ bảo nhà vẫn được bình yên!

Và câu thơ:

Nghĩ lại đến giờ sống mũi còn cay là sự kết hợp giữa biểu cảm với miêu tả, tự sự, bình luận trong bài thơ, tạo bao xúc động cho người đọc, Người già đã từng trải trong chiến tranh thì hồi tưởng những ngày gay go nguy nan, người trẻ thì xốn xang thương cảm với tác giả, xót xa cho đất nước và dân tộc. - Kỉ niệm về bà và những năm tháng tuổi thơ luôn gắn với hình ảnh bếp lửa: “*Chỉ nhớ khói hun nhèm mắt cháu, Rồi sớm rồi lại chiều lại bếp lửa bà nhen*”. Bếp lửa là tâm lòng bà ấm áp, như chỗ dựa tinh thần, như sự cứu mang đùm bọc: “*Bà dạy cháu làm, bà chăm cháu học*”.

Sự xuất hiện của “*tiếng chim tu hú*”. Tiếng chim quen thuộc của những cánh đồng quê mỗi độ vào hè, tiếng chim như giục giã, như khắc khoải một điều gì da diết lắm, khiến lòng người trở dậy những hoài niệm, nhớ mong

Tiếng tu hú sao mà tha thiết thế!

...

Tu hú ơi! Chẳng đến ở cùng bà

Kêu chí hoài trên những cánh đồng xa?

Tiếng chim còn gọi ra tình cảnh vắng vẻ và tình yêu thiên nhiên của tác giả. Nhờ sự kết hợp hài hoà giữa yếu tố biểu cảm với miêu tả, tự sự với bình luận, ta thấy được một kết cấu chặt chẽ của bài thơ, một tình cảm thấm thiết, thiêng liêng của người cháu đối với bà.

Tham khảo thêm các [biên pháp tu từ và nghệ thuật bài thơ Bếp lửa](#)

3 - Trang 145 SGK

Phân tích hình ảnh bếp lửa trong bài thơ.

Hình ảnh bếp lửa được nhắc đến bao nhiêu lần? Tại sao khi nhắc đến bếp lửa là người cháu lại nhớ đến bà, và ngược lại, khi nhớ về bà là nhớ ngay đến hình ảnh bếp lửa? Hình ảnh ấy mang ý nghĩa gì trong bài thơ này? Vì sao tác giả lại viết "Ôi kì lạ và thiêng liêng bếp lửa"?

Gợi ý

Hình ảnh bếp lửa được nhắc đến bao nhiêu lần? Tại sao khi nhắc đến bếp lửa là người cháu nhớ đến bà, và ngược lại, khi nhớ về bà là nhớ ngay đến hình ảnh bếp lửa? Hình ảnh ấy mang ý nghĩa gì trong bài thơ này? Vì sao tác giả lại viết: “Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa!”

“Ngọn lửa” ở đây có ý nghĩa gì? Em hiểu những câu thơ trên như thế nào?

Có thể nói bà là người nhóm lửa, lại cũng là người giữ cho ngọn lửa luôn ấm nóng và tỏa sáng trong mỗi gia đình. Sự tần tảo, đức hi sinh chăm lo cho mọi người của bà được tác giả thể hiện trong một chi tiết rất tiêu biểu:

Mấy chục năm rồi, đến tận bây giờ

Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm

Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm.

Bếp lửa tay bà nhóm lên mỗi sớm mai là nhóm lên niềm yêu thương, niềm vui sưởi ấm, san sẻ và còn: “Nhóm dây cả những tâm tình tuổi nhỏ”.

Tham khảo: [Cảm nhận của em về hình ảnh bếp lửa trong bài Bếp lửa](#)

4 - Trang 146 SGK

Rồi sớm rồi chiều lại bếp lửa bà nhen

Một ngử lửa, lòng bà luôn ủ sẵn

Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng...

Vì sao ở hai câu dưới tác giả dùng từ "ngọn lửa" mà không nhắc lại "bếp lửa"? Ngọn lửa ở đây có ý nghĩa gì? Em hiểu những câu thơ trên như thế nào?

Trả lời

Bà nhóm lên bếp lửa cũng là nhóm lên niềm vui, sự sống, niềm yêu thương chăm chút dành cho con cháu và mọi người. Chính vì thế mà nhà thơ đã cảm nhận được trong hình ảnh bếp lửa bình dị mà thân thuộc sự kì diệu, thiêng liêng:

Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa!

Nhưng tác giả còn nhận ra một điều sâu xa nữa: Bếp lửa được bà nhen lên không phải chỉ bằng nhiên liệu ở bên ngoài, mà còn chính là được nhen nhóm lên từ ngọn lửa trong lòng bà – ngọn lửa của sức sống, ngọn lửa của lòng yêu thương, của niềm tin. Bởi vậy, từ bếp lửa bài thơ đã gọi đến ngọn lửa, với ý nghĩa trừu tượng và khái quát:

Rồi sớm rồi chiều lại bếp lửa bà nhen

Một ngọn lửa, lòng bà luôn ủ sẵn.

Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng...

Hình ảnh “bếp lửa” được lặp lại nhiều lần trong bài thơ gợi cảm xúc độc đáo. Đây là hình ảnh tả thực trong cuộc sống đời thường. Song đối với người đi xa quê hương lại là một dấu ấn khó phai mờ. Bởi vì chính bên bếp lửa hồng ấy, hình ảnh người bà "còm cõi", “chòn vòn”, “sương sớm” in đậm trong tâm

trí tác giả từ tuổi nhỏ. Nhờ “bếp lửa” mà thời thơ ấu của nhà thơ êm đềm ấm áp như những câu chuyện cổ tích bà thường hay kể. Nhưng hình ảnh “bếp lửa” ở đây còn có ý nghĩa tượng trưng. Đó là ngọn lửa của tình yêu thương, ngọn lửa của niềm tin, của tâm hồn dân tộc đã nhóm dậy trong lòng nhà thơ những cảm xúc và suy nghĩ chân tình đẹp đẽ và thấm đượm như trong bài thơ.

5 - Trang 146 SGK

Cảm nhận của em về tình cảm bà cháu được thể hiện trong bài thơ. Tình cảm ấy được gắn liền với những tình cảm nào khác.

Trả lời

Những kỉ niệm hiện lên thật rõ nét: những kỉ niệm chứa chan tình yêu thương của bà. Làm sao có thể quên được? Bên “bếp lửa” bà đã dạy bảo, chăm sóc... Bà và bếp lửa đã tác động đến sự trưởng thành về thể chất cũng như tâm hồn nhà thơ.

Qua bài thơ, ta cảm nhận người bà không chỉ là người nhóm lửa, giữ lửa mà còn là người truyền lửa - ngọn lửa của sự sống, niềm tin về tương lai, lòng lạc quan, nghị lực và sức mạnh kiên trì vượt qua gian lao để lớn mạnh chiến thắng nghịch cảnh và trưởng thành.

Sớm mai này bà nhóm bếp lên chưa?

Chính tình bà cháu cao đẹp và thiêng liêng kì diệu đã nhen nhóm trong lòng Bảng Việt niềm tin yêu đối với cuộc sống con người trên quê hương, đất nước.

Ta cảm nhận được ở đây tấm lòng biết ơn sâu nặng, nhớ nhung da diết, tấm chân tình của nhà thơ đối với người bà yêu dấu! Đọc lại bài thơ một lần nữa, chúng ta cảm thấy lòng trào dâng cảm xúc, một tình cảm cao đẹp đối với gia đình quê hương, đất nước.

Bài thơ chứa đựng một ý nghĩa triết lí: những gì thân thiết nhất của tuổi thơ mỗi người đều có sức để tỏa sáng, nâng đỡ con người trong suốt hành trình của cuộc đời mình. Ở đây qua hồi tưởng và suy nghĩ của người cháu giờ đã trưởng thành, tình cảm của người cháu là cả một tình yêu thương, trân trọng và biết ơn người bà. Đó cũng biết chính là biểu hiện cụ thể của tình yêu thương gắn bó với gia đình, quê hương khởi đầu tình người, bài thơ đã khơi dậy trong ta tình yêu đất nước.

Tham khảo thêm một số bài văn [cảm nhận của em về tình bà cháu trong bài thơ Bếp lửa](#)

TỔNG KẾT BÀI BẾP LỬA

- Qua hồi tưởng và suy ngẫm của người cháu đã trưởng thành, bài thơ **Bếp lửa** gợi lại những kỉ niệm đầy xúc động về người bà và tình bà cháu, đồng thời thể hiện lòng kính yêu trân trọng và biết ơn của người cháu đối với bà và cũng là đối với gia đình, quê hương, đất nước.

- Bài thơ đã kết hợp nhuần nhuyễn giữa biểu cảm với miêu tả, tự sự và bình luận. Thành công của bài thơ còn ở sự sáng tạo hình ảnh bếp lửa gắn liền với hình ảnh người bà, làm điểm tựa khơi gợi mọi kỉ niệm, cảm xúc và suy nghĩ về bà và tình bà cháu.

• Qua hồi tưởng và suy ngẫm của người cháu đã trưởng thành, bài thơ Bếp lửa gợi lại những kỉ niệm đầy xúc động về người bà và tình bà cháu, đồng thời thể hiện lòng kính yêu trân trọng và biết ơn của người cháu đối với bà và cũng là đối với gia đình, quê hương, đất nước.

• Bài thơ đã kết hợp nhuần nhuyễn giữa biểu cảm với miêu tả, tự sự và bình luận. Thành công của bài thơ còn ở sự sáng tạo hình ảnh bếp lửa gắn liền với hình ảnh người bà, làm điểm tựa khơi gợi

// Mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài Bếp lửa** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học. Chúc bạn luôn đạt được những kết quả cao trong học tập.

[ĐỪNG SAO CHÉP] - Bài viết này chúng tôi chia sẻ với mong muốn giúp các bạn tham khảo, góp phần giúp cho bạn có thể để tự soạn bài Bếp lửa một cách tốt nhất. "Trong cách học, phải lấy tự học làm cốt" - Chỉ khi bạn TỰ LÀM mới giúp bạn HIỆU HƠN VỀ BÀI HỌC và LUÔN ĐẠT ĐƯỢC KẾT QUẢ CAO.